

§ 78 Mošuvnnat – joatkka.

§ 78.2 M 620 – Boazomearkalávdegotti ásaheapmi Ruota Sámediggái.

Áššigirjijt

- Dievasčoahkkin beavdegirji 2024-05-28—31, § 31
- M 620 Ingrid Ingas, 2024-02-22, dnr 1.1.8-2024-686
- Stivrabeavdegirji 2024-06-18—19, § 88.2
- Stivrabeavdegirji 2024-01-21—22, § 9.3
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2025-03-06, § 30.3
- Stivrabeavdegirji 2025-04-08—09, § 44.3

Ášši ovdánbuktá: Ulrika Hannu

Ingrid Inga lea guovvamánu 22. b. 2024 buktán mošuvnna mas son gáibida:

- ahte dievasčoahkkin addá stivrii bargun guorahallat ja čielggadit boazomearka registreren njuolggadusaid riikkaidgaskasaš vuoigatvuodaid ektui ja erenoamážit biologalaš mánggabealatvuoda konvenšuvnna (CRD) čállosa ektui, suddjet álgoálbmogiid árbevirolaš mánut, erenoamážit konvenšuvnna paragrafas 8L
- ahte ásahuvvo Boazomearka lávdegoddi mas leat 3 dahje 5 áššedovdiláhttu, geain lea gelbbolašvuohta boazodoalus, oktan persovnnalaš sadjásaččaiguin miehtá boazodoalloguovllu. Sámedikki boazodoalloossodat evttohuvvo lávdegotti čállingoddi,
- att Boazodoallu lávdegotti bargu lea veahkehit Sámedikki hálldahusa boazomearkkaid registreremis,
- att Boazomearkalávdegotti bargu lea veahkehit hálldahusa sámi boazodoalloárbevieu máhtuin boazomearkkaid birra ja bearrašiid historjjálaš oktavuodaid, ja maiddái dáhkidit bohccuid dili boazomearkkaid sániid hábmemis.

Stivra mearridii geassemánu 18 – 19. b. 2024, § 88.2

- ahte hálldahus galgá válbmet mošuvnna vieru mielde, eahpepolitihkálaččat, rievttálaččat ja áššálaččat ja čilget ovddit mearrádusaid áššis.

Gáibádusa ákkat

Dál meannuda Sámedikki hálldahusa áššemeannudeaddjit boazomerkema registreremiid olles boazodoalloguovllus dálá njuolggadusaid ektui. Eiseválddi mearrádus boazomerkemiid registreremis dahká Sámedikki boazodoallolávdegoddi.

Dárkkisteaddji/Justerarnas sign

§ 78 **Mošuvnnat – joatkka.**

§ 78.2 **M 620 – Boazomearkalávdegotti ásaheapmi Ruota Sámediggái. – joatkka.**

Dál meannudit Sámedikki hálldahusa áššemeannudeaddjit boazomearkkaid registreremiid olles boazodoalloguovllus njuolggadusaid mielde mat dál leat. Sámedikki boazodoallolávdegoddi dahká virggálaš mearrádusa boazomearkkaid registreremis.

Dan rájes go boazomearkalávdegoddi ásahuvvui 2012:s, de leat digaštallan ahte boazomearkkaid registrerema meannudeames ii leat váldon doarvái vuhtii dološ sámi árbevirrui, das got boazomearkkat leat geavahuvvon, ja dan árbevirolašmáhtu mii boazomearkkain lea.

Erenoamážit leat digaštallan boazomearkkaid vuodđošlájá registreremiid, namalassii bearašmearkkaid, muhto maiddá eará boazomearkkaid registrerema. Earet ahte lea dárbu addit nana ja geavatlaš árbevirolaš boazodoallomáhtu boazomearkkaid registreremis, de lea hui dehálaš ahte meannudeapmi lea bealátkeahtes, rabas ja einnostahtti.

Hálldahusa meannudeapmi

Mošuvnnas deattuhuvvo ahte Sámedikki boazodoallu lávdegoddi dahká virggálaš mearrádusaid mearka registreremis, juoga mii ii doala deaivása. Dat lea hálldahus mii váldá virggálaš mearrádusaid boazomearkka registreremis. Áidna geardde go boazodoallolávdegoddi dahká virggálaš mearrádusa lea go boazomerka ohcci ja čearru eai leat ovttá oaivilis miellahttuvuođa hárrái. Dalle dahká lávdegoddi mearrádusa miellahttoáššis. Boazodoallolávdegoddi ii daga ieš mearrádusa boazomearkaáššis, dan dahká hálldahus manñil go lávdegoddi lea dahkan mearrádusa miellahttuvuođas. Dát dahkko boazomearka áššiid njuolggadusaid mielde maid boazodoallolávdegoddi lea mearridan¹.

Dasto čilgejuvvo evttohusas ahte boazodoallolávdegoddi giedahallá boazomearkkaid registrerema mat leat bearašmearkkat. Boazodoallolávdegotti 2013-03-26 mearrádusa mielde, § 13f, čađahii bearašmearkkaid guorahallama, ja boazodoallolávdegoddi meannudii guorahallama dan manñá. Das bođii ovdán ahte bearašmearkkat leat mánggadáfotvuohta, ja ahte guoskevaš čearru buoremusat ovdanbuktá iežas oaivila bearašmearkkaide iežas čearus. Dát boahtá ovdan maiddá boazomearkkaid njuolggadusain maid boazodoallolávdegoddi mearridii.

Dasa lassin gáibida mošuvdna evttoheaddjat ahte ásahuvvo boazomerkenlávdegoddi. Hálldahus lea badjel 10 jagi geahččalan ásaht boazomerkenlávdegotti. Goittotge lei hui vátis oažžut muhtima geas lei boazodoallo- ja boazomerkema máhttu searvat dákkár lávdegoddá, mii lea sivva dasa ahte dat ii leat goassege ásahuvvon. Jus dákkár lávdegoddi

¹ Riktlinjer Renmärken 2015-01-14, Sametinget dnr 2015-543.

§ 78 Mošuvnnat – joatkka.

§ 78.2 M 620 – Boazomearkalávdegotti ásaheapmi Ruota Sámediggái. – joatkka.

galgá ásaheavvot, de lea hálldahusa oaidnu ahte áirasat dat galget mearridit ođđa boazomearkkaid, eaige juo gávndoeaddji boazomerkemiid ođđasit registreremiid. Jos boazomearkkaid ođđasis registreremat galget maid leat boazomearkalávdegotti bargu, de dat guhkidivčče ođđasis registrerema meannudeami hui ollu, mii ii leat sávahahtti Sámediggái iige boazodoalliide.

Evttohusas evttohuvvo maiddá ahte Sámediggi berre geahčadit ja čielggadit boazomearkkaid registrerema njuolggadusaid riikkaidgaskasaš vuoigatvuodaid ektui, erenoamážit biologalaš mánggabealavuohtakonvenšuvnna (CBD) njuolggadusaid ektui, mii suddje álgoálbmogiid árbevirolaš máhtu, erenoamážit konvenšuvnna 8j artihkkalis.

.Artihkal 8j ja dan čađaheapmi lea ahte dain geain lea máhttu ahte dat besset oassálastet mearrádusain go guoskáii suddjet ja hálldašit luonddu (eanadat- ja biologalaš resurssaid). Dás lea maid sáhka árbevirolaš máhtu mearkkašumis mearrádusaid dahkamis ja doaibma-bijuid čađaheamis mat vuodđuduvvojit buoremus máhttui mii lea olámuttos. Konvenšuvnnas leat ovdánan ollu njuolggadusat, mat galget veahkehit stáhtaid ollašuhhtit dáid áigumušaid nátionála dásis, muhto ii oktage dain geavahuvvo Ruotas dál. CBD bargoprográmma čadahit Ruotas artihkal 8j, de berre dát dulkojuvvot nu ahte smávva, industriijahis, báikkálaš luondduriggodatgeavaheaddjit galget leat mielde plánemis ja mearrádusain mat vejolaččat váikkuhit sin báikkálaš birrasii ja luonddugeavaheapmái.

Hálldáhus oaidná ahte boazomearkaregistreren guorahallan dan ektui mii boahtá ovdán artihkal 8j, maid galggašii guoskat vejolaš boazomearkalávdegoddá, molssaeakut boazomearka referánsajoavku, nugo lea ulbmil mošuvnnas.

Stivra mearridii ođđajagimánu 21- 22. b. 2025, § 9.3

ahte boazodoallolávdegotti buktit cealkámušan

RBoazodoallolávdegoddi mearridii njukčamánu 6 2025, § 30.3

ahte cealká čuovvovaččat:

Boazodoallolávdegoddi oaidná dárbbu ásaheavvot mii galgá veahkehit hálldahusa máhtuin sámi boazodoalloárbevieru birra boazomerkemis ja/dahje historjjálaš bearašoktavuođain ja veahkehit Samedikki kantuvrra boazomerkemiid registreremis, ja evttoha danne ahte evttohus dohkkehuvvo.

§ 78 **Mošuvnnat – joatkka.**

§ 78.2 **M 620 – Boazomearkalávdegotti ásaheapmi Ruota Sámediggái. – joatkka.**

Stivra mearridii cuorjománu 8-9. b. 2025, § 44.3

ahte joatkit ášši válbmemiin.

Stivrras lea seamma oaidnu go dat mii hálddahasválbmemis boahtá ovdán. Stivra oaivvilda ahte boahttevaš guorahallamis sáhtta leat boazomearkalávdegoddi mielde, muhto dál ii sáhte doarjut dan ekonomalaččat ja rievttálaččat. Ášši meannuduvvo maiddá parlamentáralaš lávdegotti mandáhta siskkobealde.

Stivra oaidná ahte njuolggadusaid guorahallan dagahit ahte dat šaddá buoret, muhto ahte organisašuvdnii lasihit eanet miellahtuid ii leat buorre čoavddus.

Dat dagaha maiddá rievttálaččat eahpesihkarvuoda meannudeami, jus eai leat eanet mearrideaddjit mielde mearrádusain ja nu ahte bealátvuoda riskka eastaduvvo.

Boazodoallolávdegotti cealkámuš ii rievdat ášši, muhto stivra fuomášahtta ahte lávdegoddi sáhtta iežas gelbbolašvuodain veahkehit jos juo lea dárbu ovttá mearrádusa dahkamis.

Stivra evttoha ahte sámediggi mearrida

ahte mošuvdna lea dasto vástiduvvon.

Ašši dárkkistuvvo seammás

§ 78 **Motioner – forts.**

§ 78.2 **M 620 – Inrättande av en renmärkesnämnd i Sametinget i Sverige**

Dokument

- Plenumsprotokoll 2024-05-28—31, § 31
- M 620 av Ingrid Inga, 2024-02-22, dnr 1.1.8-2024-686
- Styrelseprotokoll 2024-06-18—19, § 88.2
- Styrelseprotokoll 2024-01-21—22, § 9.3
- Rennäringsnämndens protokoll 2025-03-06, § 30.3
- Styrelseprotokoll 2025-04-08—09, § 44.3

Föredragande: Ulrika Hannu

Ingrid Inga har den 22 februari 2024 inlämnat en motion där hon yrkar:

- att plenum ger styrelsen i uppdrag att göra en översyn och tydliggörande görs av reglerna av renmärkesregistrering i förhållande till internationell folkrätt, framför allt då i förhållande till konventionen om biologisk mångfalds (CBD) skrivningar om skydd av urfolkens traditionella kunskap i framförallt i paragraf 8J i konventionen,
- att en Renmärkesnämnd inrättas med 3 alt 5 renskötselsakkunniga ledamöter med personliga ersättare från olika delar av renskötselområdet. Sametingets rennäringsavdelning föreslås vara kanslistöd för nämnden,
- att Renmärkesnämnden får i uppdrag att bistå Sametingets förvaltning med registrering av renmärken,
- att Renmärkesnämnden ges i uppdrag att bistå förvaltningen med kunskap om samisk renskötselmässig renmärkestradition och historisk familjeanknytning samt säkerställande av renens välmående vid utformning av renmärkessnitten.

Styrelsen beslutade 18 – 19 juni 2024, § 88.2

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärende.

Skäl för yrkandet

I dagsläget bereds beslut om registrering av renmärken i hela renskötselområdet av en handläggare vid Sametingets kansli med stöd av gällande regelverk. Myndighetsbeslut om registrering av renmärke fattas av Sametingets rennäringsnämnd. Allt sedan

§ 78 **Motioner – forts.**

§ 78.2 **M 620 – Inrättande av en renmärkesnämnd i Sametinget i Sverige – forts.**

rennäringsnämnden bildades 2012 har diskussioner uppstått om att beredningen av registrering av renmärken dels inte tagit tillräcklig hänsyn till gammal samisk sedvana hur renmärken används, dels till den traditionella kunskap som renmärkestraditionen innefattar. Diskussioner har särskilt gällt registrering av renmärken av en viss grundtyp dvs släktmärken, men även registrering av övriga renmärken. Utöver behovet att tillföra gedigen och praktisk traditionell renskötselkunskap i beredningen av registrering av renmärken är det mycket angeläget att beredningen präglas av objektivitet, transparens och förutsägbarhet.

Kansliets beredning av ärendet

I motionen framhålls att Sametingets rennäringsnämnd fattar myndighetsbeslut om registrering av renmärke, vilket inte är korrekt. Myndighetsbeslut om registrering av renmärke fattas av kansliet. Enda gången rennäringsnämnden fattar myndighetsbeslut är då sökande av ett renmärke och samebyn är oense om medlemskap. Då fattar nämnden beslut i medlemskapsfrågan. Rennäringsnämnden fattar inte beslut i själva renmärkesärendet, det gör kansliet efter att nämnden fattat beslut om medlemskapet. Allt detta i enlighet med riktlinjerna för renmärken som har beslutats av rennäringsnämnden.²

I motionen beskrivs vidare att rennäringsnämnden diskuterar registrering av renmärken som är släktmärken. I enlighet med rennäringsnämndens beslut 2013-03-26, § 13f gjorde kansliet en utredning om släktmärken, och utredningen behandlades senare i rennäringsnämnden. Den visade på komplexiteten gällande släktmärken, och att det är respektive sameby som är bäst lämpad att yttra sig gällande släktmärken i sin egen sameby. Detta finns också fastlagt i riktlinjerna för renmärken som beslutats av rennäringsnämnden.

Därutöver yrkar motionären att en renmärkesnämnd ska inrättas. Kansliet har för över 10 år sedan försökt upprätta en renmärkesnämnd. Det var dock väldigt svårt att få någon med kunskaper i renskötsel och renmärken att vilja sitta i sådan nämnd, därav orsaken till att en sådan nämnd aldrig upprättades. Om en sådan nämnd skulle upprättas, så är kansliets uppfattning att ledamöterna ska besluta i nya renmärken, inte i omregistreringar av redan befintliga renmärken. Om även omregistreringar av renmärken skulle ingå i renmärkesnämndens arbete så skulle handläggningstiden öka avsevärt för omregistreringar vilket inte är önskvärt vare sig för Sametinget eller renägarna.

² Riktlinjer Renmärken 2015-01-14, Sametinget dnr 2015-543.

§ 78 **Motioner – forts.**

§ 78.2 **M 620 – Inrättande av en renmärkesnämnd i Sametinget i Sverige – forts.**

I motionen föreslås även att Sametinget ska göra en översyn och tydliggörande av reglerna av renmärkesregistrering i förhållande till internationell folkrätt, framför allt då i förhållande till konventionen om biologisk mångfalds (CBD) skrivningar om skydd av urfolkens traditionella kunskap i framför allt i artikel 8j i konventionen.

Artikel 8j och dess genomförande handlar mycket om delaktighet av kunskapsbärare i beslutsprocesser som rör bevarande och förvaltning av natur (landskapet och biologiska resurser). Det handlar också om betydelsen av traditionell kunskap för att fatta beslut och genomföra åtgärder som är baserade på bästa tillgängliga kunskap. Inom konventionen har det utvecklats en mängd olika riktlinjer som ska hjälpa staterna att genomföra dessa intentioner på nationell nivå, men inga av dessa tillämpas i nuläget i Sverige. Utgår man från CBD:s arbetsprogram för nationellt genomförande av artikel 8j, så bör detta tolkas som att småskaliga, icke-industriella, lokala naturresursanvändare ska involveras i planering och beslut som sannolikt kommer att påverka deras lokalmiljö och naturbruk.³

Kansliet konstaterar att en översyn av renmärkesregistrering i förhållande till den ovan beskrivna artikel 8j, även skulle kunna omfatta förslag på en eventuell renmärkesnämnd, alternativt renmärkesreferensgrupp, i enlighet med motionens intentioner.

Styrelse beslutade 21- 22 januari 2025, § 9.3

att inhämta yttrande från rennäringsnämnden.

Rennäringsnämnden beslutade 6 mars 2025, § 30.3

att avge nedan yttrande:

Rennäringsnämnden ser ett behov av att genom inrättande av en nämnd kunna bistå förvaltningen med kunskap om samisk renskötselmässig renmärkestradition och eller historisk familjeanknytning och att vid registrering av renmärken bistå Sametingets kansli och föreslår därmed att motionen ska bifallas.

³ <https://www.sametinget.se/kunskapsmaterial-traditionell-kunskap>

§ 78 **Motioner – *forts.***

§ 78.2 **M 620 – Inrättande av en renmärkesnämnd i Sametinget i Sverige – *forts.***

Styrelsen beslutade 8-9 april 2025, § 44.3

att bereda ärendet vidare.

Styrelsen delar den syn som kansliberedningen visar.

Styrelsen menar att det i en framtida översyn kan omfatta en renmärkesnämnd men att det inte är ekonomiskt och rättsligt försvarbart idag. Frågan är även föremål inom ramen för den parlamentariska kommittén.

Styrelsen konstaterar att en översyn av riktlinjerna kan ge förbättringar men att utöka organisationen genom att involvera flertalet personer inte är en bra lösning. Det ökar även risken för en rättsosäker hantering såvida inte kretsen av beslutande utökas så att risken för jäv utesluts.

Rennäringsnämndens yttrande förändrar inget i sak utan styrelsen konstaterar att det är möjligt för nämnden att bistå kansliet med kunskap om det krävs inför ett beslut.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart